

БЪЛГАРИЯ (Списък за наблюдение към група 2)

Правителството на България не удовлетворява изцяло минималните стандарти за премахване на трафика, но полага значителни усилия, за да постигне това. Тези усилия включиха наказателно преследване на съществено по-висок брой заподозрени в трафик лица, присъждане на финансова компенсация и изготвяне на годишна Национална програма за противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите, подкрепена с увеличено финансиране за изпълнение на Националната стратегия за борба с трафика на хора. Правителството обаче не демонстрира цялостно повишаване на усилията в сравнение с предходния отчетен период, дори като се вземе предвид въздействието на пандемията от COVID-19 върху капацитета му за борба с трафика на хора. Властите разследваха и осъдиха значително по-малко трафиканти на хора, като се отчете най-ниският брой разследвания и присъди, откакто правителството предоставя данни относно трафика на хора. Съдилищата продължиха да издават условни присъди за повечето осъдени трафиканти, което доведе до отслабване на възпиращия ефект, не съответстваше в достатъчна степен на естеството на престъплението и уронваше по-крупните усилия за борба с трафика. Данните за идентифициране и подпомагане на жертви останаха ненадеждни и неясни и повтаряха случаи от предходни години, което затрудняваше изграждането на точна представа за ситуацията с трафика и сравняването на данни на годишна основа. Освен това продължи тенденцията за липса на координация при предоставянето на услуги за закрила на детето и въпреки че властите идентифицираха 42 деца жертви на трафик, нямаше данни правителството да е оказало помощ на някое от тях. Нещо повече, въпреки наличието на законова разпоредба за ненаказуемост властите налагаха наказания на жертвите на трафик за престъпления, които трафикантите са ги принуждавали да извършват. Способността на служителите от инспекцията по труда ефективно да прилагат законите бе възпрепятствана от липсата на ресурси, на законови правомощия за преследване на случаи на трафик на хора с цел трудова експлоатация и на достатъчно обучение. И накрая, корупцията сред правоприлагащите органи и в съдебната система продължи да възпрепятства напредъка, а твърденията за тяхно съучастие в престъпления, свързани с трафик на хора, продължиха да остават без последствия. Поради това България беше понижена в списъка за наблюдение към група 2.

ПРИОРИТЕТНИ ПРЕПОРЪКИ ЗА БЪЛГАРИЯ: Настоятелно да се разследват, преследват наказателно и осъждат трафикантите на хора, включително замесените в трафик държавни длъжностни лица. * Осъдените трафиканти да се наказват с лишаване от свобода за съществено дълъг срок и да се следи за фактическото изтърпяване на тези наказания. * Да се въведе и прилага комплексна система за събиране и обобщаване на данни за идентифицираните и подпомогнатите жертви и да се предоставят съпоставими данни на годишна база, които не включват дублирани случаи от предходни години. * Да се прилага разпоредбата за ненаказуемост, чрез която се гарантира, че жертвите на трафик не са неправомерно лишавани от свобода, глобявани или санкционирани по друг начин единствено за незаконосъобразни действия, които трафикантите са ги принудили да извършат, и да се предоставят насоки на органите относно прилагането на тази разпоредба. * Да се гарантира, че всички деца жертви получават помощ, като значително се засили сътрудничеството между различните органи, ангажирани със закрилата на децата и насочването на деца жертви. * Да се разширят законовите правомощия на инспекторите по труда да установяват и преследват случаи на трафик на хора с цел трудова експлоатация, както и да се осигурява обучение на инспекторите за разпознаване на признаците за трафик. * Проактивно да се идентифицират и насочват към услуги за помощ потенциалните жертви на трафик, особено тези от уязвими групи от населението (например лица, търсещи убежище или закрила; лица, въввлечени в предоставянето на сексуални услуги срещу заплащане; деца, настанени в домове) и да се осигурява обучение за длъжностни лица, насочено към идентифицирането на жертвите. * Да се издават прокурорски указания за пренасочване на повече дела за трафик към Националната следствена служба (НСЛС), за да се спомогне за въвеждането на специализация на досъдебно ниво. * Да се въведе устойчив финансов механизъм за предоставяне на услуги за жертвите и да се отпуска достатъчно финансиране за програмата за закрила на жертвите. * Да се увеличи броят на полицейските служители и инспекторите по труда, които разследват престъпления, свързани с трафик на хора, и по-специално престъпления, свързани с трафика с цел трудова експлоатация. * Да се повишат усилията за обучение на служителите на правоприлагащите органи, прокурорите и съдиите, за да разбират сериозността на престъпленията, свързани с трафик на хора с цел сексуална експлоатация и с цел трудова експлоатация, както и тяхното въздействие върху жертвите. * Да се осигурят допълнителни специализирани приюти за жертви на трафик и да се подновят договорите за съществуващите приюти. * Да се предоставя специализирана правна помощ, както и защита в съдебна

зала за жертвите, които подпомагат наказателното производство. * Да се разработи и приеме нова национална стратегия за борба с трафика на хора за периода 2022-2026 г. и да се приеме годишна национална програма за изпълнение на дейностите по стратегията. * Да се оползотворяват финансовите активи, конфискувани от осъдени трафиканти, за допълване на услугите за жертвите и обезщетенията за тях.

НАКАЗАТЕЛНО ПРЕСЛЕДВАНЕ

Правителството намали своите усилия в областта на правоприлагането. Трафикът на хора с цел сексуална или трудова експлоатация е престъпление по силата на чл. 159а-159г от Наказателния кодекс, където се предвиждат наказания от две до осем години лишаване от свобода и глоба за престъпления, извършени спрямо жертви, които са пълнолетни лица, и от три до десет години лишаване от свобода и глоба за престъпления, извършени спрямо деца. Тези наказания бяха достатъчно строги и, що се отнася до трафика с цел сексуална експлоатация, съизмерими с наказанията, предвидени за други тежки престъпления (например изнасилване). Като цяло законодателните и регулаторните процеси търпяха забавяне през 2021 г. поради политическа нестабилност (в продължение на седем месеца в страната управляваше служебно правителство) и липса на работещ парламент, както и поради пандемията. Процедурите за смекчаване на последиците, свързани с пандемията, и изискванията за влизане в страната възпрепятстваха разследванията на правоприлагащите органи, тъй като много от жертвите на трафик останаха в страната, в която са обект на експлоатация, а все по-широкото използване от трафикантите на механизми за набиране на персонал в онлайн среда и на криптирани комуникации затрудни събирането на доказателства за успешно съдебно преследване. Освен това, въпреки че съдилищата останаха отворени през 2021 г., съдиите редовно пренасрочваха дела (включително дела за трафик) поради заболявания, свързани с пандемията. През отчетния период властите проведоха разследвания по 53 случая (42 случая на трафик на хора с цел сексуална експлоатация, седем случая на трафик на хора с цел трудова експлоатация и четири случая на трафик с неуточно естество), което бележи спад спрямо отчетените през предходните години данни (74 случая през 2020 г. и 84 случая през 2019 г.) и е най-ниският брой докладвани разследвания, откакто правителството предоставя данни за трафика на хора. На съд бяха предадени с обвинителен акт 77 заподозрени в трафик лица (71

за трафик на хора с цел сексуална експлоатация, 1 за трафик на хора с цел трудова експлоатация и 5 за трафик с неуточнено естество), което представлява значително увеличение спрямо отчетените през 2020 г. 45 обвинителни акта (и 73 през 2019 г.). Осъдителни присъди бяха постановени срещу 27 трафиканти (26 за трафик на хора с цел сексуална експлоатация и 1 за трафик на хора с цел трудова експлоатация), което бележи значителен спад спрямо 42 осъдени през 2020 г. и 61 осъдени през 2019 г. и е най-ниският брой отчетени присъди, откакто правителството предоставя данни за трафика. От тези 27 осъдени за трафик едва 11 са наказани с лишаване от свобода, а повечето осъдени трафиканти получиха условни присъди, което доведе до отслабване на възпиращия ефект, не съответстваше в достатъчна степен на естеството на престъплението и уронваше по-крупните усилия за борба с трафика. Както и през предходните години, правителството не предостави информация за размера на наказанията лишаване от свобода, наложени на осъдените трафиканти. Делата, които не са свързани с организираната престъпност, се разглеждаха в районните прокуратури и съдилища. Специализираният наказателен съд (в чиято предметна подсъдност са дела за организирана престъпност и корупция) и специализираната прокуратура водеха производствата по дела за трафик, свързани с организирана престъпност. Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ (ГДБОП) поддържаше специализирано полицейско звено за разследване на трафик, свързан с организирана престъпност, предимно по случаи с международен характер. През 2021 г. ГДБОП участва в новосформиран екип за съвместно разследване с Франция и със съдействието на Европол и Евроюст, както и в други международни разследвания. Органите от България и Обединеното кралство си сътрудничиха в разследването на случай на трафик с цел трудова експлоатация, довело до ареста на двама български трафиканти, на които предстоеше екстрадиция в Обединеното кралство. Според наблюдатели властите редовно са конфискували финансови активи от осъдени трафиканти, но правителството не е оползотворило приходите от тези активи за допълване на услугите за жертвите или за компенсация на жертвите.

Корупцията в правоприлагащите органи и съдебната власт, безнаказаността или липсата на съществени присъди за замесените длъжностни лица и селективният подход при наказателното преследване възпрепятстваха ефективния напредък. От неправителствени организации съобщиха за предполагаемо съучастие (в по-малките населени места) от страна на служители на правоприлагащите органи, които не желаели да разследват

случаи на трафик, тъй като или познават трафикантите, или се страхуват от отмъщение. Освен това съгласно медийни публикации полицейски служители са получавали плащания, за да си затворят очите за случаи на сексуална експлоатация на жени. През 2021 г. властите арестуваха полицейски началник и няколко негови подчинени за множество престъпления, включително за протекция на трафиканти; прокуратурата повдигна обвинения на началника и на един полицай за престъпления, които не са свързани с трафик на хора. При друг случай на съучастие испанските власти започнаха наказателно производство спрямо кмета на български град и седем негови съучастници по обвинения в трафик на хора с цел сексуална експлоатация, но правителството не съобщи, че по случая са били предприети действия от правоприлагащите органи.

Като цяло законодателната рамка за противодействие на трафика на хора беше слаба, способстваше за неефективност на разследванията и водеше до малко осъдителни присъди или до присъди с леки наказания. През 2021 г. правителството предложи реформа, чрез която да се закрият специализираните съдилища и прокуратури, в чиято подсъдност попадаха дела за трафик на хора, свързани с организирана престъпност. Експертите бяха разединени по отношение на предимствата да се закрие системата на специализираните съдилища, но поне един експерт прокурор разкритикува реформата и липсата на политическа воля да се обърне внимание на начините за подпомагане на наказателното преследване по делата за трафик на хора и за подпомагане на жертвите, например чрез изменение на законодателството с цел намаляване на тежестта на доказване, необходима за наказателно преследване на престъпленията, свързани с трафик на хора, и разрешаване услуги за жертвите да се финансират чрез иззетите от трафиканти активи. Неправителствени организации обясняваха намаляването на броя на наказателните преследвания и осъдителните присъди с намалената изходяща миграция и социално-икономическите условия, както и с пандемията. Също така в съдебната система продължиха да съществуват проблеми, включително бюрократичен съдебен процес, водещ до продължителни съдебни процеси, и липса на прокурори със специализация в областта на трафика на хора. Случайното разпределение на делата в районните прокуратури възпрепятства специализацията. НСлС, в която работеха обучени и опитни юристи, запази ресурсите за специализация, но нейната компетентност по делата за трафик на хора беше ограничена. Някои практики посочиха, че чрез указания на главния прокурор би могло да се пренасочат към НСлС повече дела за трафик и да се спомогне за въвеждането

на специализация. Неправителствени организации също съобщиха, че като цяло на прокурорите продължават да им липсват познания за водене на дела за трафик, както и чувствителност за работа с жертви на трафик. Според една неправителствена организация основното предизвикателство пред разследването и наказателното преследване на случаи на трафик с цел трудова експлоатация е липсата на общо разбиране сред правоприлагащите органи и съдиите за това какво представлява принудителният труд. През 2021 г. Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ) – органът, координиращ усилията на властите за борба с трафика на хора – предприе действия за попълване на пропуските в знанията, като през цялата година се обучаваха следователи, прокурори, съдии и представители на гражданското общество и синдикатите по различни теми, например подходи към разследването и наказателното преследване, техники за разкриване на случаи на трафик с цел трудова експлоатация, както и идентифициране, насочване към услуги и подпомагане на жертвите.

ЗАКРИЛА

Правителството намали усилията си за закрила на жертвите. Прокуратурата отговаряше за официалното идентифициране на потенциални жертви на трафик, като през 2021 г. съобщи за идентифицирането на 416 жертви (282 на трафик с цел сексуална експлоатация, 107 на трафик с цел трудова експлоатация и 27 на трафик с неуточнено естество), в сравнение с 413 жертви, идентифицирани през 2020 г. От тези 416 идентифицирани жертви 42 са били деца (18 на трафик с цел сексуална експлоатация, 3 на трафик с цел трудова експлоатация и 21 на трафик с неуточнено естество), в сравнение с 30 жертви, идентифицирани през 2020 г. Властите са идентифицирали една жертва с чуждестранен произход (през 2020 г. са били три). В статистическите данни бяха включени жертви по разследвания и наказателни преследвания, започнали през предходни години и все още в ход, което поражда опасения, че отчетените данни не дават точна представа за ситуацията с трафика на хора. Съветът на Европа също отбеляза, че е трудно да се определи обхватът на проблема с трафика на хора, тъй като системата за събиране на данни относно жертвите не е всеобхватна, нито последователна. От НКБТХ на неофициален принцип също се събираха данни за потенциалните жертви, като през 2021 г. комисията отчете същите статистически данни като тези на прокуратурата за разлика от предходните години. В миналото статистическите данни на НКБТХ значително се различаваха, което поражда въпроси за причините, поради които НКБТХ е

променила методологията си. През 2020 г. например НКБТХ е идентифицирала 60 потенциални жертви в сравнение с идентифицираните от прокуратурата 413 жертви, като статистиката на НКБТХ отразява спад спрямо данните, отчетени през предходните години (94 през 2019 г. и 130 през 2018 г.), който пряко противоречи на увеличението според статистиката на прокуратурата (340 през 2019 г. и 376 през 2018 г.). Освен това остава неясен броят на подпомогнатите жертви, тъй като някои от тях са получили помощ от няколко агенции, което вероятно води до двойно отчитане, а правителството не съобщава дали цифрите са кумулативни (аналогично на статистиката за идентифицираните жертви) и по този начин допълнително се усложнява последователността на данните. През 2021 г. правителството е съобщило, че от общо 416 идентифицирани жертви 42 пълнолетни жертви (приблизително 10 %) са получили помощ, в сравнение с 26 жертви (пълнолетни и деца) през 2020 г. Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) не съобщава за оказана помощ на нито едно дете жертва на трафик през 2021 г., въпреки че властите са идентифицирали 42.

В Националния механизъм за насочване (НМН) са определени процедурите за идентифициране, насочване и подпомагане на жертвите. От неправителствени организации твърдят, че някои органи не са търсили активно показатели за трафик и не са могли ефективно да идентифицират жертвите, особено сред уязвимите групи (например търсещи убежище или закрила лица, мигранти, деца под резидентна грижа, лица, подложени на сексуална експлоатация, и роми). Неправителствени и международни организации съобщиха, че стигмата и страхът от изолация сред мигрантите и културните проблеми сред ромите са създали изключително големи трудности за всички практикуващи специалисти при идентифицирането на престъпления, свързани с трафик на хора. Някои служители на правоприлагащите органи смятаха ромите за хора, които са избрали начин на живот, включващ сексуална експлоатация, и съответно или не се нуждаят от подкрепа, или не могат да бъдат идентифицирани като жертви на трафик. Властите, НПО и НКБТХ насочваха жертвите към услуги. Въпреки че неправителствени и международни организации съобщиха за по-голяма информираност на НМН и за добра координация като цяло, някои НПО определиха процеса на насочване като негъвкав и бюрократичен, позовавайки се на многобройните и припокриващи се изисквания на различните агенции. Властите предоставяха консултации, подслон и помощ за реинтеграция на жертви от местен и чуждестранен произход. През 2021 г. правителството е изплатило 184 357 лева на НПО, предоставящи здравни

услуги и психологическа и социална помощ за жертвите, в сравнение със 117 560 лева през предходната година. Експерти отбелязаха, че програмата за закрила на жертвите е хронично недофинансирана, което възпрепятства прилагането на пълноценен подход, ориентиран към жертвите, а вложените финансови ресурси не съответстват на действителните нужди. Правителството продължи да сключва договори с неправителствени организации за управление на кризисни центрове и приюти, като осигури 27 кризисни центъра (8 за възрастни и 19 за деца) за жертви на насилие, включително трафик. Наблюдатели отбелязаха, че ограниченият брой специализирани приюти за жертви на трафик продължава да бъде проблем – в цялата страна има само три такива приюта (в Бургас, София и Варна). Приютът в Бургас продължи да функционира, след като правителството му удължи договора за още 12 месеца. Договорът за приюта в София изтича през ноември 2022 г. Децата жертви можеха да останат в кризисните центрове до шест месеца, след което ДАЗД можеше да ги настани при роднини, приемно семейство или друга институция за резидентна грижа. Поради недостатъчно развитата система за приемна грижа ДАЗД често пъти настаняваше деца в приюти за жертви на трафик или домашно насилие. ДАЗД наблюдаваше децата жертви в продължение на 12 месеца с възможност за удължаване на този срок. В доклад на специален докладчик на ООН се констатира, че сексуалната експлоатация е широко разпространена сред децата под резидентна грижа, особено сред децата от маргинализирани общности, както и че липсват систематични и надеждни данни за мащаба на проблема. В доклада се посочва също, че недостатъчното сътрудничество между различните органи, ангажирани със закрила на детето, е възпрепятствало предоставянето на помощ на децата жертви. Неправителствени организации съобщиха и за трудности при координацията и насочването на деца жертви поради прекалено бюрократичния подход на длъжностните лица в системата за закрила на детето, за които понякога документацията се оказва по-важна от нуждите на децата. ДАЗД поддържаше 24-часова гореща линия за деца. Националният съвет за закрила на детето поддържаше услуги за насочване и настаняване на непридружени деца.

Съгласно българското законодателство бе допускано жертвите с чуждестранен произход, оказали съдействие на правоприлагащите органи, да останат и работят в България за срока на наказателното производство преди тяхното депортиране. За жертви с чуждестранен произход, предпочели да не оказват съдействие при разследването, държавата предвижда 40-дневен

период за възстановяване (70 дни, когато тези жертви са деца) преди тяхното репатриране. Наблюдатели отбелязаха, че много от жертвите не съдействат на правоприлагащите органи, тъй като не вярват, че съдебната система ще ги защити, че ще се осъществи ефективно правораздаване или че ще бъдат постановени адекватни осъдителни присъди за извършителите. Законът освобождаваше жертвите на трафик от наказание за незаконосъобразни действия, които трафикантите са ги принудили да извършат; практикуващи в областта специалисти обаче отбелязаха, че този закон не осигурява пълно освобождаване, тъй като не винаги са били принуждавани. Някои експерти заявиха, че полицията като цяло не разбира, че хората, извършващи сексуални услуги с търговска цел, са уязвими към трафик, нито че спрямо тях може да се прилага разпоредбата за ненаказване на жертвите на престъпления. По информация на медиите през 2021 г. поне две жертви на трафик са били подложени на наказателно преследване от властите за престъпления, свързани със сексуални услуги с търговска цел. Правителството предоставяше помощ за репатриране на български граждани, но не разполагаше с целеви средства, като за покриване на разходите разчиташе на определена международна организация или на институции в държавите на местоназначение. През 2021 г. международната организация е репатрирала 41 жертви; не е ясно дали след завръщането им в България някоя от тези жертви е получила финансирани от държавата услуги. Въпреки предвидената по закон безплатна правна помощ за жертвите, специализирана правна помощ бе трудно достъпна – особено за жертви извън компетентността на съда, разглеждащ делото. Процедурата за присъждане на обезщетение продължи да е прекалено бюрократична и обезкуражаваше жертвите да подават граждански иски. През 2021 г. съдът осъди трафикант да заплати финансова компенсация в размер на 20 000 лв.

ПРЕВЕНЦИЯ

Правителството увеличи незначително усилията си в областта на превенцията. НКБТХ продължи да изпълнява Националната стратегия за борба с трафика на хора за периода 2017-2021 г. и изготви придружаващата я годишна Национална програма за противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите с бюджет от 461 600 лева, което сочи за увеличение спрямо отпуснатите през 2020 г. 440 400 лева. Политическата нестабилност се отрази неблагоприятно върху работата на НКБТХ, която не заседава в продължение на повече от година при управлението на двете служебни правителства и не изпълни функции от жизнено важно значение като

удължаването и подновяването на договорите за приюти за жертви. Освен това през по-голямата част от 2021 г. дейността на НКБТХ бе затруднена поради ограничени финансови и човешки ресурси и множество ротации на ниво заместник-министри. Неправителствени организации изразиха загриженост относно липсата на държавна подкрепа на високо равнище и на публичен ангажимент за борба с трафика на хора, както и относно отрицателното въздействие, което това оказва върху личния състав на НКБТХ. Въпреки пречките, през 2021 г. НКБТХ ангажира научен институт, който да оцени изпълнението на националната стратегия за периода 2017-2021 г. Експертите проведоха събеседвания с държавни служители, НПО и независими наблюдатели и изготвиха доклад с препоръки за националната стратегия за периода 2022-2026 г. Освен това НКБТХ публикува годишен доклад за усилията на правителството за борба с трафика на хора, наблюдава дейността на десетте местни комисии за борба с трафика на хора и оцени качеството на услугите, предоставяни в специализираните държавни приюти и кризисни центрове. През 2021 г. НКБТХ проведе множество национални кампании за повишаване на осведомеността, включително кампания относно трафика с цел сексуална експлоатация, насочена към ученици и деца. Правителството също така участва в международна кампания (ръководена от Европол и Словакия) за повишаване на осведомеността относно трафика на хора с цел сексуална експлоатация. НКБТХ поддържаше телефонна линия, електронна поща и уебсайт, чрез които да получава и предоставя информация за престъпления, свързани с трафик на хора, като по този начин бяха идентифицирани 129 потенциални жертви на трафик. Министерството на правосъдието продължи да подкрепя поддържана от НПО гореща линия за жертви на насилие, включително жертви на трафик, като отпусна 64 980 лева (в сравнение с 65 000 лева, отпуснати през 2020 г.). Отделно от това специална гореща линия, поддържана от НПО, получи подкрепа от държавата посредством разпределяне на тежестта (например за транспортни разходи), консултантски услуги, включително съвети относно оказването на помощ и идентификацията, и популяризиране на горещата линия чрез социалните медии. Посредством горещата линия 21 случая, свързани с трафик на хора, бяха препратени към властите, които идентифицираха 29 потенциални жертви. Държавата положи усилия за намаляване на търсенето на платени сексуални услуги чрез провеждането на информационна кампания, насочена към купувачите на платени сексуални услуги. През 2021 г. ВКБООН съобщи за случаи на насилствено отблъскване на търсещи закрила или убежище лица и мигранти по границите с Гърция и Турция – незаконна практика съгласно международното законодателство и

законодателството на ЕС за правата на човека, която практика също така потенциално увеличи уязвимостта на лицата към трафик, засили недоверието към чуждестранните длъжностни лица и не позволи да се докладва каквато и да е експлоатация, на която лицата са били подложени.

Експертите отбелязаха системни проблеми, като липса на ресурси, ограничени правни правомощия за идентифициране и водене на случаи на трафик на хора с цел трудова експлоатация, както и недостатъчно обучение, които възпрепятстват способността на длъжностните лица по труда да прилагат законите ефективно. Българското трудово законодателство забранява на работодателите и трудовите посредници да събират такси за наемане на работа, да задържат документи за самоличност, да променят едностранно трудови договори и да забавят изплащането на заплатите на работниците. Неправителствени организации критикуваха правителството, че не е успяло да идентифицира и води наказателно преследване по случаи на тежка трудова експлоатация, като твърдяха, че вместо това правителството било фокусирано върху нарушения на трудовото законодателство, за които се налагат административни санкции. През 2021 г. от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ГИТ) са извършени 1 035 проверки на предприятия, които осигуряват временна работа, и предприятия ползватели, фирми, осъществяващи посредническа дейност, чуждестранни фирми, предприятия, които командироваат или изпращат работници и служители в държави от ЕС, както и на случаи, свързани с чуждестранни работници в България; в резултат от проверките са установени 3 657 нарушения и са наложени 266 глоби. ГДБОП участваше в международни операции за борба с трафика на хора, включително в съвместни дни за действие срещу експлоатацията в селското стопанство. През отчетния период правителството продължи работата с обществеността по въпросите на трафика с цел трудова експлоатация, включително чрез провеждането на осведомителни сесии и работни семинари с уязвими групи и чрез създаването и разпространението на информационни брошури сред чуждестранните сезонни работници, наети в български курорти. Министерството на труда и социалната политика поддържаше бюра по труда в страните от ЕС с големи български общности, които се считат за дестинации с висок риск от трафик на хора; бюрата предоставяха информация и съвети на търсещите работа относно трафика и докладваха на НКБТХ случаи, налагащи репатриране.

От началото на пълномащабната инвазия на Русия в Украйна над 200 000 украински бежанци пристигнаха в България, като близо 100 000 останаха в

страната. Правителството създаде работна група за бежанците от Украйна и пусна уебсайт с информация относно правния статут, заетостта, медицинската помощ, трафика на хора, временната закрила и други подробности. Към април 2022 г. правителството е предоставило временна закрила на 51 291 бежанци, които от своя страна са получили достъп до безплатни услуги за спешна медицинска помощ, както и достъп до пазара на труда. Министерството на здравеопазването разпореди на регионалните здравни инспекции и на центровете за спешна помощ да организират и координират достъпа до здравни грижи за всички украински бежанци, пристигащи в България. Министерството на правосъдието осигури предоставянето на безплатна правна помощ за търсещи убежище или закрила лица от украински произход във всички регионални консултативни центрове и представи ускорена процедура за придобиване на гражданство за украинци с български произход. Със съдействието на международна организация правителството създаде информационни материали за противодействие и превенция на трафика на хора, насочени към украинските бежанци, и ги разпространи чрез местните координатори за борба с трафика на хора, партньорски институции и организации и НКБТХ. В координация с международна организация правителството осигури обучение за идентифицирането на жертвите, предназначено за реагиращи на първа линия от държавни и недържавни организации. Експерти оцениха похвално усилията на правителството да регистрира и настави бежанците, но отбелязаха необходимостта то да се съсредоточи върху дългосрочното планиране при извънредни ситуации и да включи цялостно бюджетиране, което да съответства на ресурсите и нуждите.

ПРОФИЛ НА ТРАФИКА: Както бе съобщавано през последните пет години, в България трафикантите на хора експлоатират жертви от български и от чуждестранен произход, а в чужбина трафикантите експлоатират жертви от България. България остава една от основните страни на произход при трафика на хора в ЕС. Уязвимите групи включват безработни, деца под резидентна грижа, лица, предоставящи сексуални услуги срещу заплащане, и лица от ромската общност. По данни на НКБТХ и служители на приютите повечето жертви са лица с увреждания и с психични състояния. Български жени и деца са подложени на трафик с цел сексуална експлоатация в цяла Западна Европа и в България, особено в столицата, курортните зони и пограничните градове. По-голямата част от жертвите на трафик с цел сексуална експлоатация, идентифицирани в България, са българки от турски произход, както и ромски жени и момичета. Властите съобщават за

увеличаване на вътрешния трафик на хора с цел сексуална експлоатация, което те обясняват с наложените поради пандемията ограничения за международни пътувания. Също така поради пандемията трафикантите все по-често използват интернет и социалните медии за привличането на жертви. Трафикантите обикновено набират и експлоатират жени и момичета от по-бедните региони на страната. Семейните или клановите организации и независимите трафиканти са предимно от ромски произход и обикновено познават жертвите, които също са роми. Според властите мрежите за трафик на хора с цел сексуална експлоатация обикновено се състоят от български трафиканти, които си сътрудничат с чужди граждани в страните на местоназначение, но които нямат преки връзки с чуждестранни организирани престъпни групи. Има данни за нарастване на броя на случаите, в които жени и момичета от маргинализирани общности са били принуждавани да се омъжат за граждани на трети държави. Данните сочат също така за нарастващ брой случаи на трансграничен трафик на хора с цел трудова експлоатация. Трафиканти подлагат български мъже и момчета на принудителен труд в цяла Европа, предимно в селското стопанство, строителството и сектора на услугите. Трафиканти подлагат ромски деца на принудителен труд, по-специално просия и джебчийство в Австрия, Франция и Швеция. Преобладаващата част от жертвите на трафик на хора с цел трудова експлоатация са от ромски произход или произхождат от бедни райони на страната с високи нива на безработица. Български мъже с увреждания са принуждавани (от трафиканти) да извършват улична просия в чужбина. В медиите бе съобщено за свързани с трафик злоупотреби в процеса на изпълнение на обществени поръчки, включително неплащане или забавено плащане на работници, наети от фирми подизпълнители в секторите на селското стопанство, строителството и услугите. Според НПО някои трафиканти използват законни бизнес структури и прилагат различни методи за избягване на плащането, например чрез измами с фалшива самозаетост и фалшиво командироване. Данните сочат за увеличаване на случаите на трафик на деца. От НПО съобщават за експлоатация на деца в малки семейни магазини, както и в текстилното производство, ресторантьорството и строителството. В доклад на специален докладчик на ООН бе констатирано, че сексуалната експлоатация на деца е широко разпространена сред децата, настанени в държавни институции, и по-специално сред тези от маргинализирани общности. Търсещите убежище или закрила и мигрантите от Афганистан, Сирия и Ирак, някои от които може да са или да станат жертви на трафик, преминават през България на път за Западна Европа. Силно уязвими към трафик са хиляди украински бежанци – предимно жени и

деца – които бягат от пълномащабната инвазия на Русия в Украйна и търсят убежище в България. Корупцията във властта сред правоприлагащите органи и съдебната система продължава да дава възможност за извършване на някои престъпления, свързани с трафик на хора, като срещу длъжностни лица са водени разследвания по подозрение, че са замесени в трафик.